

Yönetici Sosyotelizmi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yönetici Sosyotelizmi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33410>

Özet

Bu giriş, Yönetici Sosyotelizmi Ölçeği'nin (Yönetici Phubbing Ölçeği) Türkçe'ye **uyarlanmas**ı çalınması detaylandırılmaktadır. Bu ölçek, özellikle yönetici pozisyonundaki bireylerin akıllı telefonları kullanarak sosyal etkileşimleri ihmal etme eğilimini, yani **sosyotelizm** (phubbing) davranışını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Seyhan Özdemir tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen bu uyarlama çalışması, örgütsel iletişim ve liderlik süreçleri üzerindeki teknoloji etkileşimli davranışları incelemesi için geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı hedeflemektedir.

Ölçek, yöneticilerin toplantılar, birebir görüşmeler veya ekip içi etkileşimler sırasında mobil cihazlarına odaklanarak çevrelerindeki insanlar görmezden gelme davranışlarının sıklığı ve yoğunluğunu tespit etmeye yöneliktir. Bu psikometrik araç, örgütsel davranış ve yönetim bilimleri alanında dijital dikkat dağınıklığı üzerindeki etkilerini analiz etmek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yönetici Sosyotelizmi, Phubbing, Ölçek Uyarlama, Örgütsel Davranış, Liderlik, Akıllı Telefon Kullanımı, İletişim ihmali.

Yazarlar

Seyhan ÖZDEMİR

Amaç

Ölçeğin temel amacı, uluslararası literatürde yer alan ve **sosyotelizm** davranışını ölçen bir araçın Türkçeye kazandırılmasıdır. Çalışma, bu davranışın özellikle yöneticiler tarafından sergilenme düzeyini tespit etmeyi amaçlamıştır. Yöneticilerin, toplantılarda, birebir iletişimlerde veya ekip içi etkileşimlerde akıllı telefonlarına aşırı odaklanmalarının sonucu ortaya çıkan sosyal ihmal davranışlarının ölçülmesi ve bu davranışın örgütsel sonuçlarının araştırılması temel hedefler arasındadır.

Bu **uyarlama çalışması**, örgütsel psikoloji ve yönetim bilimleri alanında çalışılan araştırmalara, dijital dikkat dağınıklıklarının işyeri performansına, çalışanın bağlılığı ve lider-üye etkileşimi üzerindeki etkilerini incelemek üzere standartlaştırılmış ve kültüre uygun bir ölçüm aracı sağlamayı amaçlamaktadır. Böylece, yönetsel bağlamda phubbing fenomeninin etkileri bilimsel olarak incelenebilecektir.

Yapı

Ölçek, **Yönetici Sosyotelizmi** (Managerial Phubbing) adı verilen psikososyal yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bir yöneticinin, astları, meslektaşları veya diğer paydaşlarla olan yüz yüze etkileşimler sırasında mobil cihazlarına (genellikle akıllı telefonlara) dikkatini vermesi ve bu durumun sosyal etkileşimi kesintiye uğratması olarak tanımlanır.

Sosyotelizm, modern işyerlerinde teknoloji bağımlılığı ve dikkat dağınıklığı bir sonucu olarak görülmekte olup, örgütsel bağlılık, güven ve iletişim kalitesinin düşmesine yol açan önemli bir olumsuz davranış biçimidir. Ölçek, bu davranışın sıklığı ve yoğunluğunu, özellikle otorite pozisyonundaki bireyler bakımında değerlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçek uyarılma çalışmaları kapsamında, ölçeğin yapısal geçerliliği (Construct Validity) ve dilsel geçerliliği (Linguistic Validity) incelenmiştir. Dilsel geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin hedef dildeki (Türkçe) kültürel ve anlamsal eşdeğerliğini sağlamak amacıyla geri çeviri yöntemleri ve uzman görüşleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Yapı geçerliliği analizleri, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile desteklenmiştir. Bu analizler, ölçeğin kuramsal yapıyı Türk kültüründe ne ölçüde temsil ettiğini gösteren detaylı istatistiksel sonuçları ortaya koymuştur. Spesifik geçerlik katsayıları ve DFA uyum indeksleri için araştırmacıların orijinal makalesine başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık **güvenirliliği**, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak test edilmiştir. Uyarılma çalışmaları kapsamında elde edilen Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin alt boyutları mevcutsa, bu alt boyutlara göre ayrı ayrı raporlanmıştır.

Test-tekrar test güvenirlilik sonuçları ve çalışmada elde edilen spesifik Cronbach Alfa değerleri gibi detaylı psikometrik bilgiler için Seyhan Özdemir'in 2020 tarihli "Yönetici sosyotelizmi (Phubbing): Bir ölçek uyarılma çalışması" başlıklı bilimsel makalesine bakılması önerilir.

Faktör Analizi

Yönetici Sosyotelizmi Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri uygulanmıştır. Uyarılma sürecinde, orijinal ölçeğin faktör yapısını Türk örnekleminde korunup korunmadığı incelenmiştir. Bu süreç genellikle, veri setinin faktörleştirilebilirliğini inceleyen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testleri ile yapılır.

Analizler, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak maddelerin faktör yükleri ve boyut sayısı belirlenmiş, ardından Doğrusal Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapısının teorik modele uygunluğu istatistiksel olarak doğrulanmıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin yönetimsel bağlamda sosyotelizm davranışını kaç temel boyutta ölçtüğünü kesinleştirir.

Ölçme Aracı

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeği

Format: Orijinal ölçeğin yapısına uygun olarak, genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıştır (Örneğin, 1=Hiç Katılmıyorum, 5=Tamamen Katılıyorum).

Language Available: Türkçe

Population Group: Çalışanlar ve Yöneticiler

Age Group: Çalışma hayatına aktif olarak katılan yetişkinler.

Population Details: Çalışma, Türkiye'deki çeşitli sektörlerde görev yapan yöneticiler veya çalışanlardan oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Anket yöntemi kullanılarak veri toplanmış ve elde edilen veriler üzerinde psikometrik analizler (Geçerlik ve Güvenilirlik) yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Yönetici Sosyotelizmi, Phubbing, Örgütsel İletişim, Liderlik Etkileşimi, Teknoloji Kullanımı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: seyhanozdemir@sdu.edu.tr

Correspondence Address: Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) ile ilişkilidir (Makalede belirtilen kurumsal bilgi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin adaptasyon çalışması 2020 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanım veya telif hakları ile ilgili spesifik bir ücret bilgisi bulunmamaktadır. Akademik araştırmalarda kullanım için sorumlu yazar (Seyhan Özdemir) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Orijinal makale, [Dergipark](#) üzerinden erişime açıktır.

Kaynaklar

Özdemir, S. (2020). Yönetici sosyotelizmi (**Phubbing**): Bir ölçek uyarlama çalışması. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 134-145.

Makalenin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [yonetici-sosyotelizmi-phubbing-bir-olcek-uyarlama-calismasi-toad.pdf](#)

Yönetici Sosyotelizmi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

ÖNEMLİ NOT: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin içeriği ve derecelendirme detayları için araştırmacıların orijinal makalesine başvurulması gerekmektedir.